

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 2 Een handelsoorlog

6 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- Door exportsubsidies kunnen buitenlandse bedrijven staal verkopen onder de prijs op hun thuismarkt 1
- zodat klanten op de Amerikaanse markt dit goedkopere product zullen kopen 1

7 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- Door importtarieven te heffen worden de importprijzen van buitenlands staal hoger, waardoor de VS minder buitenlands staal zullen importeren 1
- en waardoor de uitgaven op de lopende rekening van de VS lager zullen worden (en het tekort daalt bij een gelijkblijvende export) 1

8 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- (Als in de VS meer wordt geïnvesteerd in technologische vernieuwingen/innovatie,) zal de arbeidsproductiviteit hoger worden en als gevolg daarvan zal de internationale concurrentiepositie van de VS verbeteren 1
- Dit leidt tot meer export met hogere ontvangsten / minder import met lagere uitgaven. (Dit heeft een lager tekort op de lopende rekening van de VS tot gevolg) 1

9 maximumscore 5

Een voorbeeld van een juiste uitleg via de binnenlandse bestedingen is:

- De rente gaat omhoog, waardoor sparen toeneemt / lenen afneemt. Hierdoor dalen de binnenlandse bestedingen / daalt de vraag, 1
- waardoor de productie daalt (en de werkgelegenheid daalt) 1

Een voorbeeld van een juiste uitleg via de wisselkoers is:

- De renteverhoging trekt buitenlandse beleggers aan die in de VS gaan beleggen, waardoor de vraag naar de dollar stijgt en dus (bij een gelijkblijvend aanbod) de wisselkoers van de dollar (uitgedrukt in buitenlandse valuta) stijgt 1
- Dit leidt voor de VS tot een lagere export / hogere import, 1
- en dus lagere productie (en de werkgelegenheid daalt) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

10 maximumscore 3

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

•

A ; B	C ; D
-4,7% ; -4,9%	-1,4% ; -0,5%

- De dominante strategie van de VS is 'geen importheffing', want $-0,5\% > -4,7\%$ en $0\% > -1,4\%$ / de dominante strategie van de handelspartners is 'geen importheffing' want $-0,5\% > -4,9\%$ en $0\% > -1,2\%$
- Als beide kiezen voor 'geen importheffing' ontstaat er geen handelsoorlog, dus het ontstaan van een handelsoorlog is niet te verklaren op basis van de dominante strategieën

1

1

1

11 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Administratieve handelsbelemmeringen (zorgen voor protectionisme), want de toegang van buitenlandse producten tot de binnenlandse markt wordt dan bemoeilijkt door kwaliteitseisen / administratief werk aan de grens.
- Een invoercontingent / quotum (zorgt voor protectionisme), want er mag dan slechts een beperkte hoeveelheid (goedkopere) goederen geïmporteerd worden, waardoor de eigen industrie beschermd wordt.
- een juist voorbeeld van een protectionistische maatregel anders dan dumping / invoerheffingen / importtarieven / exportsubsidies
- een daarbij passende, volledige en juiste toelichting die de relatie met protectionisme verduidelijkt

1

1

economie havo

Centraal examen havo

Tijdvak 2

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor havo,

Bij het centraal examen economie havo:

Op **pagina 8**, bij **vraag 10**, bij de **tweede deelscore** moet

- De dominante strategie van de VS is 'geen importheffing', want $-0,5\% > -4,7\%$ en $0\% > -1,4\%$ / de dominante strategie van de handelspartners is 'geen importheffing' want $-0,5\% > -4,9\%$ en $0\% > -1,2\%$

1

vervangen worden door:

- De dominante strategie van de VS is 'geen importheffing', want $-0,5\% > -4,7\%$ en $0\% > -1,4\%$ en de dominante strategie van de handelspartners is 'geen importheffing' want $-0,5\% > -4,9\%$ en $0\% > -1,2\%$

1

Toelichting:

Beide onderdelen van het antwoord zijn noodzakelijk voor een juiste beantwoording van deze vraag. Om die reden is de '/' vervangen door het woord 'en'.

en

Op **pagina 9**, bij **vraag 14**, bij de **eerste deelscore** moet altijd 1 scorepunt worden toegekend, ongeacht of er wel of geen antwoord gegeven is en ongeacht het gegeven antwoord.

en